

FIȘA DISCIPLINEI

LOGICĂ JURIDICĂ

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Drept
1.3 Departamentul	Drept public
1.4 Domeniul de studii	Drept
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Drept

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Logică Juridică						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. dr. Arthur Mihăilă						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. dr. Arthur Mihăilă						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DOp

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	98	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					14
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	56				
3.8 Total ore pe semestru	98				
3.9 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Nu este cazul
4.2 de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Acces Internet
5.2 De desfășurare a	Pentru desfășurarea seminarelor sunt necesare următoarele: acces

seminarului/laboratorului	Internet. • Prezența studenților la seminare este obligatorie
---------------------------	--

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Cunoașterea metodelor de interpretare logică a legilor și contractelor, a modurilor de complinire a lacunelor juridice sau a antinomiilor în ramurile dreptului privat sau public. Cunoașterea tehnicilor de argumentare și a argumentelor irelevante (s sofistice).
Competențe transversale	Deprinderea capacității de a rezolva o speță care pune probleme de logică juridică. Dezvoltarea capacității de argumentare sau de combatere a unor argumente irelevante din punct de vedere logic.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea legilor logicii aplicabile în domeniul juridic.
7.2 Obiectivele specifice	Aplicarea cunoștințelor însușite în mod practic prin analiza critică a unor spețe.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Logica juridică și locul ei în sistemul logicii	Prelegere. Întrebări de feedback.	Se va face o prezentare generală a disciplinei.
2. Sistemul logic al dreptului. Metode de interpretare juridică.	Prelegere. Întrebări de feedback.	Se va analiza modul în care logica poate să îi servească juristului.
3.Limbajul juridic. Analiza logică a limbajului juridic. Logica întrebărilor.	Prelegere. Întrebări de feedback.	Se va face o prezentare a problemelor puse de limbajul natural și se vor prezenta câteva adagii juridice folosite de către juriști.

4. Principiile logice. Principiul rațiunii suficiente și cauzalitatea în drept.	Prelegere. Întrebări de feedback.	Se vor analiza criteriile de desprindere a cauzalității
5. Noțiunea juridică. Judecata. Judecata morală.	Prelegere. Întrebări de feedback.	Se va sublinia importanța judecătii morale în drept
6. Inducția și metodele inductive. Aplicații ale metodelor inductive în cadrul probațiunii.	Prelegere. Întrebări de feedback.	Se va insista asupra rolului inducției în timpul probațiunii și a stabilirii adevărului juridic.
7. Silogismul. Caracteristici ale silogismului juridic.	Prelegere. Întrebări de feedback.	Se va sublinia importanța regulilor generale de validitate a silogismului.
8. Lacuna juridică. Antinomia.	Prelegere. Întrebări de feedback.	Se vor prezenta metodele de soluționarea antinomiilor și lacunelor juridice.
9. Interpretarea logică a legilor. Analogia și alte metode de interpretare.	Prelegere. Întrebări de feedback.	Se va insista asupra caracteristicilor analogiei în drept.
10. Logica deontică.	Prelegere. Întrebări de feedback.	Se vor prezenta caracteristicile specifice judecătii normative (deontice).
11. Logica tehnicii legislative. Prezumția și ficțiunea în drept.	Prelegere. Întrebări de feedback.	Vor fi descrise diferitele tipuri de prezumție și va fi analizat raționamentul probabilistic.
12. Demonstrația.	Prelegere. Întrebări de feedback.	Se vor prezenta modalitățile prin care se realizează demonstrația în drept.
13. Argumentarea. Sofisme și argumentele irelevante.	Prelegere. Întrebări de feedback.	Vor fi prezentate metodele de argumentare valide și cele sofistice.
14. Logică și retorica juridică	Prelegere. Întrebări de feedback.	Va fi analizat rolul retoricii în argumentarea juridică.

Bibliografie

1. Aarnio, A, *On legal reasoning*, Turun Yliopisto, Turku, 1977.
Mateuț, G.; Mihăilă, A., *Logică juridică*, Ed. Lumina Lex, București, 1998
Gh. Mihai, *Elemente constructive de logică juridică*, Ed. Academiei RSR, București, 1982
KALINOWSKI Georges, *Introduction à la logique juridique*, Paris, Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, 1965.
Perelman, C., „Logique formelle et logique informelle” în „De la méthaphisique a la rhetorique”, Bruxelles: Editions de l’Université de Bruxelles, 1986.
Virally, M., *La pensée juridique*, Librairie Generale de Droit et de Jurisprudence, Paris, 1960.
2. Hage, J., *Studies in legal logic*, New York: Springer, 2005.
Hage, J., *Reasoning with rules: An Essay on legal reasoning and its underlying logic*, New York: Verlag, 1990.
Hyam, M., *Advocacy skills*, London: Blackstone Press Limited, 1990.

- Lasson, K.; Margulies, S., *Learning Law: The mastery of legal logic*, Carolina Academic Press, 1992.
- Perelman, Chaïm, *Logique juridique*, Paris, Dalloz, 1976.
- Quine, Willard V. O., *Méthodes de logique*, Paris, Armand Colin, 1984.
- Rebault, H., *L'interprétation des normes: L'objectivité de la méthode herméneutique*, Paris: L'Harmattan, 1997.
- Souriaux, J.L.; Lerat, P., *L'analyse de texte: Méthode générale et applications au droit*, Paris: Dalloz, 1997.
3. Adjukiewicz, K., *Pragmatic logic*, Boston: D. Reidel Publishing Company, 1974.
- Grecu, C. (ed) *Logica interogativă și aplicațiile ei*, București: Ed. Științifică, 1982.
- Deleanu, I.; Deleanu, S., *Adagii și locuțiuni latine în dreptul românesc*, Cluj-Napoca: Dacia, 2003.
- Fabreguettes, P., *La logique judiciaire et l'art de juger*, Paris: Librairie Generale de Droit et de Jurisprudence, 1914.
- Souriaux, J.L.; Lerat, P., *Le langage du droit*, Paris: P.U.F., 1975.
- Ștef, F., *Dicționar de expresii juridice latine*, București: Oscar Print, 1995.
4. Botezatu, P., *Introducere în logică*, Iași: Polirom, 1997.
- Enescu, G., *Tratat de logică*, București: Ed. Lider, 1997.
- Enescu, G., *Dicționar de logică*, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1985.
- Mateuț, G.; Mihăilă, A., *Logică juridică*, Ed. Lumina Lex, București, 1998
- PERELMAN Chaïm et FORIERS Paul, *La preuve en droit*, Bruxelles, Bruylant, 1981
- Stoianovici, D.; Dima, T.; Marga, A., *Logică generală*, București: E.D.P., 1991.
5. Botezatu, P., *Introducere în logică*, Iași: Polirom, 1997.
- Enescu, G., *Tratat de logică*, București: Ed. Lider, 1997.
- Mateuț, G.; Mihăilă, A., *Logică juridică*, Ed. Lumina Lex, București, 1998
- Petrovici, *Teoria noțiunilor*, Iași: Polirom, 1998.
- Surdu, A., *Logică clasică și logică matematică*, București: Ed. Științifică, 1971.
- Stoianovici, D.; Dima, T.; Marga, A., *Logică generală*, București: E.D.P., 1991.
6. Dima, T., *Metodele inductive*, București: Ed. Științifică, 1975.
- Jeffrey, R. (ed.), *Probability and the art of judgement*, Cambridge: Cambridge University Press, 1992.
- Jeffrey, R.C., *The logic of decision*, Chicago: Chicago University Press, 1990.
- Hacking, I., *An introduction to probability and inductive logic*, Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
- MILL John Stuart, *Système de logique déductive et inductive*, Paris, Felix Alcan, 1896
- Skirms, B., *Choice and chance: An introduction to inductive logic*, London: Wadsworth Publishing, 1999.
7. Botezatu, P., *Valoarea deducției*, București: Ed. Științifică, 1971.
- Didilescu, I.; Botezatu, P., *Silogistica. Teoria clasică și interpretările moderne*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1976
- Enescu, G., *Tratat de logică*, București: Editura Lider, 1997.
- Hubien H. (ed.), *Le raisonnement juridique, Actes du congrès mondial de philosophie sociale*, Bruxelles, Bruylant, 1971.
- Kalinowski, G., *La logique déductive : Essai de présentation aux juristes*, Paris, P.U.F., 1996.
- Lucas, T. (ed.), *Initiation à la logique formelle*, Bruxelles, De Boeck, 2003.
- Perelman, Chaïm, *Justice et raison*, Bruxelles: Presses Universitaires de Bruxelles, 1963.
8. Kelsen, H., *General theory of law and state*, Cambridge Massachusetts, Harvard University Press, 1949.
- Mateuț, G.; Mihăilă, A., *Logică juridică*, Ed. Lumina Lex, București, 1998
- Perelman, C., *Droit, morale et philosophie*, Paris : Librairie Generale de Droit et de Jurisprudence, 1976.

- Perelman C. (ed.), *Les antinomies en droit*, Bruxelles : Bruylant, 1965.
 Perelman, C. (ed.), *Le problèmes des lacunes en droit*, Bruxelles : Etablissements Emile Bruylant, 1968
 Ziembinski,Z, *Practical logic*, Boston: D. Reidel Publishing Company, 1978
9. Beal, E., *Cardinal rules of legal interpretation*, London:William S. Hein & Co., 2000.
 Eremia, M.C., *Interpretarea juridică*, București: All, 1998.
 Goldstein, L. (ed.), *Precedent in law*, Oxford: Oxford University Press, 1987.
 Levi, E.H., *An introduction to legal reasoning*, Chicago: University of Chicago Press, 1962.
 Marmor, A., *Interpretation and legal theory*, New York: Hart Publishing, 2005.
 Weinreb, L., *Legal Reason: The use of analogy in legal argument*, Cambridge: Cambridge University Press, 2005.
10. Kalinowski, G., *Etudes de logique déontique*, Paris : LGDJ, 1972.
 Klami, H.T., *Three essays on the theory of legal norms*, Helsinki: Soumalainen Tiedeakatemia, 1986.
 Nute, D., *Defeasible deontic logic*, Dordrecht: Kluwer Academic Publisher, 1997.
 Soetman, A., *Logic in law: Remarks on logic and rationality in normative reasoning, especially in law*, New York: Springer, 1988.
 Wright, G. H., *Normă și acțiune*, București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1982
 Ziembinski,Z, *Practical logic*, Boston: D. Reidel Publishing Company, 1978
11. Bergeal, C., *Savoir rediger un texte normatif: loi, décret, arrêté, circulaire*, Paris: Berger-Levrault, 1997.
 Bissardon, S., *Guide de langage juridique: Les pieges à éviter*, Paris: Litec, 2002.
 Cornu, G., *Linguistique juridique*, Paris: Montchrestien, 2000.
 Deleanu, I.; Mărginean, V., *Prezumțiile în drept*, Cluj-Napoca: Dacia, 1981.
 Raymondis, L.M.; Guern, M., *Le langage de la justice pénale*, Paris: Editions du CNRS, 1976.
 Schroeder, F.M., *Le nouveau style judiciaire*, Paris: Dalloy, 1978.
 Zlătescu, V.D., *Introducere în logistica formală*, București: Oscar Print, 1996.
12. Aarnio, A., *On legal reasoning*, Turun Yliopisto, Turku, 1977
 Botezatu, P., *Valoarea deducției*, București: Ed. Științifică, 1971.
 Kiiveri, M., *Comparative legal reasoning and european law*, New York: Springer, 2001.
 PERELMAN Chaïm, *Logique juridique*, Paris, Dalloz, 1976
 PERELMAN Chaïm et FORIERS Paul, *La preuve en droit*, Bruxelles, Bruylant, 1981.
 Ruggero, A.J., *Logic for lawyers: A guide to clear legal thinking*, New York: National Institute for trial advocacy, 1997.
 Ziembinski,Z, *Practical logic*, Boston: D. Reidel Publishing Company, 1978
13. Horovitz, J., *Law and logic: A critical account of legal argument*, New York: Springer, 1972.
 Hamblin, C. L., *Fallacies*, Londres, Methuen & Co, 1970.
 PERELMAN Chaïm, *Logique et argumentation*, Bruxelles, Presses universitaires de Bruxelles, 1968.
 Sălăvăstru, C., *Teoria și practica argumentării*, Iași: Polirom, 2003.
 Reboul, O., „La figure et l’argument” în „De la méthaphisique a la rhetorique”, Bruxelles: Editions de l’Universite de Bruxelles, 1986.
 Ruggero, A.J., *Logic for lawyers: A guide to clear legal thinking*, New York: National Institute for trial advocacy, 1997.
 Vannier Guillaume, *Argumentation et droit*, Paris, Presses Universitaires de France, 2001.
 Vignaux, G., *L’argumentation*, Geneve: Librairie Droz, 1976.
 Warburton, N., *Cum să gândim corect și eficient*, București: Editura Trei, 1999.
 Woods, John ; Douglas, Walton *Critique de l’argumentation, logique des sophismes ordinaires*, Paris, Kimé, 1992.

14. Frost, M. *Introduction to classical legal rhetoric: A lost heritage*, London: Ashgate Publishing, 2005.
 Manolescu, M.I., *Arta avocatului: Șapte prelegeri*, București: Humanitas, 1998.
 Mihai, G., *Retorica tradițională și retorici moderne*, București: All, 1998.
Manual de dezbateri academice, Murariu, V. (trad.), Iași: Polirom, 2002.
 Mootz, F.J., *Rhetorical knowdlege in legal practice and critical legal theory*, Toscaloosa: University of Alabama Press, 2006.
 Perelman. C., *The realm of rhetorique*, Notre Dame, Indiana: University of Notre Dame Press, 1982.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Prezentarea bibliografiei și analiza sistemului logicii	Discuții	Se vor prezenta cele mai importante cărți de logică juridică
2. Metodele logice aplicabile în ramurile dreptului. Raționamentele Ex Ante și Ex Post	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Se va porni de la analiza unei spețe reprezentative pentru desprinderea principiilor Ex Ante și Ex Post
3. Maximele juridice	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Vor fi analizate spețe în care au fost aplicate maxime juridice.
4. Cauzalitatea în dreptul penal și în dreptul civil	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Se vor desprinde principii de determinare a cauzalității.
5. Judecata morală	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Se vor analiza cazuri în care morala sau echitatea au stat la baza sentinței.
6. Metodele inductive	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Se va analiza modul în care sunt construite probele circumstanțiale.
7. Vaguitatea în drept	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Se va analiza problema noțiunilor juridice vagi.
8. Antinomie, falsă antinomie și lacună.	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Se vor prezenta cazuri de antinomie și lacune juridice.
9. Analogia	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Vor fi studiate cazuri rezolvate prin metoda analogiei.
10. Raționamentele a contrario sensu și a fortiori ratione.	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Se vor prezenta situații în care poate fi folosit argumentul a contrario sensu.
11. Raționamentul probabilistic	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Se vor studia diverse raționamente probabilistice și se va analiza validitatea unor raționamente de acest tip.
12. Tipuri de argumente ad hominem	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Se vor prezenta și discuta situații în care nu este admis și în care e admisibil argumentul ad

		hominem.
13. Relevanța în argumentarea juridică.	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Se va analiza relevanța unor probe.
14. Construirea unui lanț de argumente și tehnici retorice.	Discuții. Studiu de caz. Studiu individual.	Se va studia modul în care pot fi construite structuri argumentative plecându-se de la studii de caz.
Bibliografie Aarnio, A, <i>On legal reasoning</i>, Turun Yliopisto, Turku, 1977. Beal, E., <i>Cardinal rules of legal interpretation</i>, London:William S. Hein & Co., 2000. Botezatu, P., <i>Introducere în logică</i>, Iași: Polirom, 1997. Deleanu, I.; Deleanu, S., <i>Adagii și locuțiuni latine în dreptul românesc</i>, Cluj-Napoca: Dacia, 2003. Endicott, Timothy A.O., <i>Vagueness in Law</i>, Oxford: Oxford University Press, 2003. Farnsworth, Ward, <i>The Legal analyst: A Toolkit for Thinking about the Law</i>, Chicago: The University of Chicago Press, 1967. Hage, J., <i>Studies in legal logic</i>, New York: Springer, 2005. Jeffrey, R. (ed.), <i>Probability and the art of judgement</i>, Cambridge: Cambridge University Press, 1992. Hage, J., <i>Reasoning with rules: An Essay on legal reasoning and its underlying logic</i>, New York: Verlag, 1990. Hacking, I., <i>An introduction to probability and inductive logic</i>, Cambridge: Cambridge University Press, 2001. Hamblin, C. L., <i>Fallacies</i>, Londres, Methuen & Co, 1970. Lasson, K.; Margulies, S., <i>Learning Law: The mastery of legal logic</i>, Carolina Academic Press, 1992. Mihai, Gheorghe, <i>Elemente constructive de logică juridică</i>, Ed. Academiei RSR, București, 1982 Mootz, F.J., <i>Rhetorical knowdlege in legal practice and critical legal theory</i>, Toscaloosa: University of Alabama Press, 2006. Perelman, Chaim; Olbrechts-Tyteca, Lucie, <i>Tratat de argumentare: Noua retorică</i>, Iași: Editura Universității Alexandru Ioan Cuza”, 2012. Rebault, H., <i>L' interpretation des normes: L'objectivite de la méthode herméneutique</i>, Paris: L'Harmattan, 1997. Ruggero, A.J., <i>Logic for lawyers: A guide to clear legal thinking</i>, New York: National Institute for trial advocacy, 1997. Skirms, B., <i>Choice and chance: An introduction to inductive logic</i>, London: Wadshworth Publishing, 1999. Vannier, Guillaume, <i>Argumentation et droit</i>, Paris, Presses Universitaires de France, 2001.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- La sfârșitul cursului studenții vor fi capabili să folosească metode de raționament logic pentru rezolvarea unor spețe problematice.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea metodelor de raționament logic prezentate la curs	Colocviu	80%
10.5 Seminar/laborator	Cunoașterea modului în care se aplică unele procedee de raționament logic. Elaborarea de argumente proprii pentru rezolvarea unor spețe care implică o problemă de logică.	Teme pe parcursul semestrului cu posibilitatea oferirii de feedback, intervenții în timpul seminarului	20%
10.6 Standard minim de performanță			
• Pentru absolvirea acestei discipline este necesară obținerea unei note finale de minim 5(cinci) • Notele acordate sunt între 1(unu) și 10(zece); • Colocviu din materia predata la curs • Studentul trebuie să cunoască minimal ideile prezentate la curs.			

Data completării

28.09. 2024

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....